

MÜBAŞERETSİZ TASARRUF

“Cenâb-ı Hakk’ın mahlukatındaki tasarrufu, yalnız bir emir ve irade ile olur. Bizzât mübaşereti yoktur. Şemsin kâinatı tenvir ettiği gibi.”(1)

Güneşin maddesi yeryüzündeki eşya ile temasta değildir, ama onun maddeden bir derece uzak olan ışığı, eşya ile temas edebilmekte ve onları aydınlatmaktadır. Güneş, **“tenvir”** fiilini eşya ile temas etmeksizin icra ettiği gibi, cazibesıyla de bütün gezegenlerini yine dokunmaksızın çekip çevirir.

Bir ismi Nur ve bütün isimleri ve sıfatları nuranî olan Allah’ın, mahlukat âlemindeki her türlü icraatı ve ilâhî sıfatların eşyadaki bütün faaliyetleri elbette mübaşeretsizdir.

Dokunma denilince bir maddenin bir başka maddeye temas etmesi hatıra gelir.

Kitabı elimize alır, açar ve okumaya başlarız. Kitap da maddedir, el de. Ve burada bir mübaşeret söz konusudur. Kitabı okurken göz nurumuz satırlarda dolaşır, ama buna mübaşeret (*dokunma*) denmez. Aklimız da ondaki mânâlarla uğraşır, ama dokunmaksızın. Çünkü mânâ âlemi de, akıl da maddeden uzaktırlar.

Yer çekimi bizi yeryüzüne bağlar, fakat dokunarak değil. Mıknatıs da çiviye dokunmadan çeker.

Dokunmadan iş görmenin en büyük örneğini insan ruhunda buluyoruz. Biz ruhumuzdaki kuvvet sıfatıyla eşyayı kaldırırız, ama eşyaya dokunan o sıfat değil, ellerimizdir.

Bir cümleyi ezberlediğimizde ondaki kelimeler hafızamızda kaydedilir, yine dokunmaksızın.

Meleklerin bizim amellerimizi yazmaları da dokunmaksızın ve temassızdır.

(1) bk. [Mesnevî-i Nuriye, Zeylû'l-Hubab.](#)